

DE NEN 3569 IN PERSPECTIEF

(Aansprakelijkheid in verband met levering en plaatsing van (veiligheids)glas)

1. DE PLAATS VAN HET NEN 3569 IN HET RECHT

NEN-normen zijn normen waaraan methodes en materialen moeten voldoen volgens het Nederlands Normalisatie Instituut. Het Nederlands Normalisatie Instituut komt doorgaans tot deze normen in of na samenspraak met deskundigen uit een bepaalde branche; ten aanzien van veiligheidsglas is dat bijvoorbeeld de Stichting Veiligheidsbeglazing (SVB).

NEN-normen hebben een tweeledige status:

- a. een wettelijke, officiële status;
- b. een status als kenmerk van de ontwikkeling van "state of the art".

Ad a

Voorbeelden van de wettelijke, officiële status zijn gevallen waarin een NEN-norm is opgenomen in het Bouwbesluit of in de Arbobeidsregels. Indien dat het geval is, dient er bij de bouw uit een oogpunt van voldoen aan de wettelijke voorschriften voor het bouwen of voor de veiligheid bij de bouw aan de NEN-norm voldaan te worden. Gebeurt dat niet, dan kan dat uiteenlopende gevolgen hebben: de bouw kan stilgelegd worden (totdat er wel aan de norm is voldaan); in sommige gevallen kan een vergunning worden ingetrokken of kan er (zelfs) strafrechtelijke vervolging plaatsvinden (bijvoorbeeld als er een werknemer tengevolge van het niet naleven van de voorschriften letsel heeft opgelopen).

Ad b

In verschillende wettelijke voorschriften of daarvan afgeleide regelgeving heeft de wetgever omschreven dat gewerkt moet worden conform de op dat moment normale eisen van veiligheid en gezondheid. Dit is bijvoorbeeld neergelegd in artikel 3 van de Arbeidsomstandighedenwet. Een dergelijke algemene eis c.q. verplichting wordt ook wel de verplichting genoemd om te werken volgens "state of the art"-methodes c.q. met "state of the art"-materialen. In alle gevallen betekent dit dat materialen geleverd of gebruikt moeten worden en methodes gehanteerd moeten worden die overeenstemmen met de kennis en wetenschap die in de branche gewoon is. Een NEN-norm die door de branche in samenwerking met het Nederlands Normalisatie Instituut wordt opgesteld, is in feite een mijlpaal c.q. kenmerk van "state of the art".

Niet volgen van deze norm kan dan leiden tot civielrechtelijke aansprakelijkheid, indien zich letsel voordoet bij werknemers of derden.

2. **DE NEN 3569 IN HET BOUWBESLUIT/DE ARBOBELEIDSREGELS**

De NEN 3569 is (nog) niet in het Bouwbesluit opgenomen en evenmin (al) in de Arbobeleidsregels. In het Bouwbesluit is wel opgenomen een reeks voorschriften voor het gebruik van (veiligheids)glas als het gaat om constructieve eisen of het gebruik en aanbrengen van veiligheidsglas in liften of verticaal geplaatst glas. Voor de plaatsing van glas, dat een constructieve veiligheid moet hebben, in verticale delen of liften geplaatst wordt, geldt dus dat het Bouwbesluit zonder meer van toepassing is en ook nagevolgd moet worden.

Voor veiligheidsglas in andere situaties c.q. toepassingen kan niet gezegd worden dat de NEN 3569 deel uitmaakt van het Bouwbesluit, maar is de NEN 3569 wel state of the art.

3. **AANSPRAKELIJKHEID BIJ HET NIET VOLGEN VAN DE NEN 3569**

De aansprakelijkheid is onder te verdelen al naar gelang de feitelijke situatie; is er sprake van een leverancier/afnemer-situatie, een situatie waarbij werknemers op de bouw betrokken zijn of een situatie waarbij derden betrokken zijn. Juridisch laat zich dit globaal als volgt verdelen:

- Contractuele aansprakelijkheid
- Werkgeversaansprakelijkheid
- Onrechtmatige daad.

Contractuele aansprakelijkheid

In de situatie waarbij de leverancier van glas in relatie staat tot een (hoofd) aannemer worden de gevolgen van problemen met het plaatsen van veiligheidsglas (of het nadien breken ervan) geregeld volgens de regels van de contractuele aansprakelijkheid. In de kern komt dat erop neer dat er aansprakelijkheid is, indien het product niet voldeed aan de eisen die de afnemer daarvan mocht verwachten. Is de NEN 3569 in het bestek opgenomen, dan is het simpel. Voldoet het glas niet aan de norm, dan is er aansprakelijkheid. Is de NEN 3569 niet in het bestek opgenomen, dan hangt het af van de mate waarin de leverancier wist welke toepassing het glas zou moeten krijgen. In het algemeen doet de leverancier, die tevens plaatst, er goed aan zich te vergewissen van de bestemming van het glas en het doel waarvoor het geleverd moet worden.

Werkgeversaansprakelijkheid

Vanaf de invoering van NEN 3569 is die norm “state of the art” en leidt dat ertoe dat bij schade bij het plaatsen of na het plaatsen bij werknemers op de bouw ervan uitgegaan kan worden dat de werkgever aansprakelijk is, indien in strijd met de NEN 3569 is gehandeld.

Onrechtmatige daad

Onrechtmatige daad is de situatie waarbij iemand jegens een ander aansprakelijk is, omdat hij in strijd heeft gehandeld met wettelijke regelgeving of de zorgvuldigheid die in het maatschappelijk verkeer betaamt. Gedacht kan worden aan de situatie waarbij een glasleverancier willens en wetens – om een order binnen te krijgen – volstrekt onveilig glas heeft geleverd voor een situatie waarbij hij weet dat er doorvalrisico voor kinderen is. Contractueel is denkbaar dat hij aan zijn verplichtingen heeft voldaan (hij heeft geleverd wat er is gevraagd), maar ten opzichte van derden (bijvoorbeeld het kind dat door een ruit valt) kan er sprake zijn van onrechtmatigheid.

Een andere variant van de onrechtmatige daad is de productenaansprakelijkheid. Dit is evenwel een zeer beperkt gebied waar het uitsluitend gaat om het gebrekkig zijn van het product zelf (dus niet de vraag of het overeenkomstig de norm is geleverd en geplaatst). Daarbij moet gedacht worden aan een exploderende ruit of een ruit die uit zichzelf breekt zonder aanwijsbare oorzaak. Het gaat dan om producten die in het verkeer gebracht zijn en niet de veiligheid hebben die daarvan verwacht mocht worden volgens het “state of the art”-beginsel. Hier wordt (vrijwel) uitsluitend door de fabrikant (of de importeur in Europa) letselschade en/of zaakschade van personen veroorzaakt door het gebrekkige glas vergoed.

Daarnaast bestaat er aansprakelijkheid van de eigenaar van het gebouw, voor schade die is ontstaan als gevolg van een gebrek in zijn gebouw. . Voor de vraag of de eigenaar aansprakelijk is, zal de ouderdom van het gebouw en de mate waarin er onderhoud is gepleegd een rol spelen. Een nieuw gebouw dat niet aan “state of the art”-eisen voldoet, zal dus sneller tot aansprakelijkheid van de eigenaar voor (letsel)schade van derden leiden.

4. REGRES?

Onder regres wordt verstaan het verhaal zoeken door een (mede)aansprakelijke bij een (mede)verantwoordelijke. Anders gezegd: de aannemer komt bij de glasleverancier omdat hij op grond van een aansprakelijkstelling door een werknemer schade moet vergoeden, terwijl hij op grond van het niet naleven van de NEN 3569 de glasleverancier verantwoordelijk acht.

Het regres kan op basis van de wet gebaseerd zijn (volgens wettelijke regels zijn er meer aansprakelijken die op elkaar verhaal zoeken), of op basis van een contract. In dat geval spreekt men van vrijwaren van de ene partij door de andere partij voor de gevolgen van aansprakelijkheid voor schade.

Let wel: indien u als glasleverancier of werkgever aansprakelijk bent volgens het strafrecht, kunt u die aansprakelijkheid c.q. verantwoordelijkheid nooit uitsluiten of overdragen aan een ander bij contract.

Bij het maken van afspraken waarbij een aannemer de glasleverancier vrijwaart voor het (bijvoorbeeld) niet leveren volgens de toepasselijke NEN-normen, past (dus) grote voorzichtigheid. Niet alleen heeft het in strafrechtelijke zin geen nut, civielrechtelijk reikt een vrijwaring niet verder dan de solide positie van degene die de vrijwaring verleent. Met andere woorden: indien degene die de vrijwaring verleend heeft failliet gaat, zult u zelf aansprakelijk blijven en de volledige schade moeten dragen (tenzij de aansprakelijkheidsverzekeraar van de failliet de schade vergoedt). Daarbij speelt in sommige gevallen (zie het hiervoor genoemde voorbeeld ten opzichte van het kind) de vraag of een uitsluiting van aansprakelijkheid wel werkt: ten opzichte van consumenten is dat vaak niet het geval.

5. CONCLUSIE

Bij de toepassing van veiligheidsglas is bij een belangrijk aantal van de toepassingen sprake van verplichte toepassing van de in de NEN 3569 aangehaalde NEN-normen voor de toepassing van veiligheidsglas in constructieve delen, verticale delen en liften. Bij alle andere toepassingen is de NEN 3569 "state of the art" en doet de glasbranche er goed aan deze norm telkens toe te passen c.q. toepassing daarvan te bedingen bij de opdrachtgever.

Amsterdam, 12 maart 2002
Mr. Jan van der Steenhoven

Van der Steenhoven Advocaten, Roemer Visscherstraat 47, 1054 EW Amsterdam
tel. 020 - 607 79 79 • fax 020 - 683 19 47 • e-mail jan@vandersteenhoven.nl

Hoewel aan deze notitie de uiterste zorg is besteed, aanvaardt Van der Steenhoven Advocaten geen aansprakelijkheid voor gebruik van of een beroep op deze notitie in situaties c.q. gevallen waarover zij niet vooraf geraadpleegd is.